

Święto Narodowe 3 Maja

Święto Konstytucji 3 Maja upamiętnia powołanie pierwszej, polskiej ustawy regulującej ustrój Rzeczypospolitej - konstytucji uchwalonej w 1791 roku. Była to pierwsza w Europie i druga na świecie ustawa regulująca ustrój prawny państwa.

*Uchwalenie Konstytucji 3 maja 1791 roku, obraz Kazimierza
Wojniakowskiego z 1806 roku*

Kopia Konstytucji 3 maja eksponowana w Sali Senatorskiej

Konstytucja 3 maja została uchwalona w 1791 roku w celu uregulowania ustroju prawnego Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Przywódcy stronnictwa patriotycznego z królem Stanisławem Augustem Poniatowskim wykorzystali zbliżające się święta wielkanocne do zwołania Sejmu, który przegłosował ustawę przy obecności zaledwie 1/3 posłów. Była to druga na świecie i pierwsza w Europie spisana konstytucja. Ustawa zmieniła ustrój państwa na monarchię dziedziczną, doprowadziła do politycznego zrównania mieszczan i szlachty oraz wprowadziła ochronę państwa nad chłopami, dzięki czemu miały zostać złagodzone nadużycia w pobieraniu

pańszczyzny. Konstytucja wprowadziła także podział władzy na ustawodawczą, wykonawczą i sądową.

Król Stanisław August Poniatowski, jeden z autorów Konstytucji 3 maja.

Z uchwaleniem Konstytucji 3 maja wiązały się nadzieje na umocnienie Polski na arenie międzynarodowej, ustawa dawała też szansę na przeprowadzenie koniecznych reform ustrojowych. Konstytucja miała także gwarantować niezależność polityczną od zagrażających Polsce sąsiadów: Rosji, Prus i Austrii. Wprowadzenie konstytucji wywołało jednak zdecydowaną reakcję carycy Katarzyny II, która z częścią magnaterii zawiązała w Targowicy konfederację, na której uznano Konstytucję 3 maja za symbol zdrady narodowej. Doprowadziło to do wybuchu wojny polsko-rosyjskiej w 1792 roku.

Święto Konstytucji 3 Maja ustanowione zostało w 1919 roku, gdy Polska odzyskała niepodległość. Sejm Ustawodawczy podjął uchwałę, według której święto 3 Maja zostało uznane świętem narodowym. Po II wojnie światowej zwyczaj obchodów powrócił i trwał aż do 1946 roku, kiedy doszło do masowych demonstracji studenckich. Od tego czasu władze komunistyczne zabroniły publicznego świętowania i organizowania obchodów 3 Maja. Wszelkie próby manifestowania były w tych dniach tłumione przez milicję. Władze PRL postanowiły dodatkowo znieść to święto poprzez ustawę z dnia 18 stycznia 1951 roku o dniach wolnych od pracy.

Święto Narodowe Trzeciego Maja przywrócone zostało dopiero w 1990 roku. Pierwsze po przerwie uroczyste obchody odbyły się na Placu Zamkowym w obecności ówczesnego prezydenta Wojciecha Jaruzelskiego. Od 2007 roku święto 3 maja obchodzone jest także na Litwie.

Jan Matejko, Konstytucja 3 Maja 1791 roku

Watro posłuchać tych informacji:

<https://www.youtube.com/watch?v=wCsmTBkxy5I>

<https://www.youtube.com/watch?v=-GBAolHelHs>